

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 11. märts 2022
(OR. en)

7158/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0068(COD)

UK 40
CODEC 284

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. märts 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 89 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise eeskirjad Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 89 final.

Lisatud: COM(2022) 89 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 11.3.2022
COM(2022) 89 final

2022/0068 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise eeskirjad Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Nii väljaastumisleping¹ kui ka liidu ja Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping² võimaldavad poolel võtta vastu ja kohaldada teatavaid meetmeid, millega tagada, et teine pool täidaks vahekohtu või eksperdikomisjoni otsust. Sellised meetmed on ajutised õiguskaitsevahendid, mida kohaldatakse kuni otsuse täieliku täitmiseni³. Kaubandus- ja koostöölepinguga on ette nähtud ka kompensatsioonimeetmed, mille kiidab poole taotlusel heaks vahekohus, kui teine pool leitakse olevat kohaldanud parandusmeetmeid, mis on kohaldatavate sätetega märkimisväärselt vastuolus⁴.

Lisaks võimaldavad need kaks lepingut poolel võtta alljärgnevaid meetmeid, ilma et ta peaks kõigepealt kasutama vaidluste lahendamiseks ette nähtud mehhanismi.

(a) Parandusmeetmed:

- (a) väljaastumislepingu kohased (seoses Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga asjakohaste liidu õigusaktide lisamata jätmisega)⁵;
- (b) kaubandus- ja koostöölepingu kohased (seoses subsidiumide, maanteetranspordi ja kalandusega)⁶.

(b) Tasakaalustavad meetmed:

- (a) väljaastumislepingu kohased (seoses Ühendkuningriigi võetavate kaitsemeetmetega, mille tulemusena rikutakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollist tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu)⁷;
- (b) kaubandus- ja koostöölepingu kohased (seoses Ühendkuningriigi võetavate kaitsemeetmetega, mis toovad kaasa kaubandus- ja koostöölepingust või selle lisalepingutest tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalustamatuse)⁸;

¹ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT L 29, 31.1.2020, lk 7). Leping sõlmiti nõukogu otsusega (EL) 2020/135 (ELT L 29, 31.1.2020, lk 1) ja see jõustus 1. veebruaril 2020.

² Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping (ELT L 149, 30.4.2021, lk 10). Leping sõlmiti nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsusega (EL) 2021/689 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 149, 30.4.2021, lk 2). Lepingut hakati kohaldama ajutiselt alates 1. jaanuarist 2021 ja see jõustus 1. mail 2021.

³ Väljaastumislepingu artikkel 178 ning kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 749.

⁴ Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 374 lõige 12.

⁵ Väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikkel 13.

⁶ Kaubandus- ja koostöölepingu artiklid 374, 469 ja 506.

⁷ Väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikkel 16.

⁸ Kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 773.

- (c) kaubandus- ja koostöölepingu kohased (seoses erinevustega töötajate ja sotsiaal-, keskkonna- ja kliimakaitse valdkonnas ning subsiidiumide kontrolli osas)⁹.
- (c) Kaubandus- ja koostöölepingu kohased vastumeetmed (vastusena kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 411 ette nähtud tasakaalustavatele meetmetele)¹⁰.
- (d) Kaitsemeetmed:
 - (a) väljaastumislepingu kohased (kui Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolli kohaldamisega kaasnevad tõsised ja tõenäoliselt püsivad majandus-, ühiskondlikud või keskkonnaprobleemid või kaubanduse ümbersuunamine)¹¹;
 - (b) kaubandus- ja koostöölepingu kohased (kui tekivad tõsised majanduslikud, ühiskondlikud või keskkonnavalad valdkondlikku või piirkondlikku laadi raskused, mis võivad jätkuda)¹².
- (e) Kaubandus- ja koostöölepingust või selle lisalepingutest tulenevate kohustuste peatamine käesoleva lepingu või selle lisalepingute teatavate sätete rikkumise või teatavate tingimuste täitmata jätmise korral, eelkõige seoses kaubavahetuse, lennutranspordi, maanteetranspordi, kalanduse või liidu programmidega¹³.

Samuti on liidul kaubandus- ja koostöölepingu alusel õigus peatada või lõpetada I protokolli kohaldamine ühe või mitme liidu programmi, meetme või nende osade suhtes, kui Ühendkuningriik ei maksa oma rahalist panust või muudab märkimisväärselt teatavaid esialgseid tingimusi.

Liit ja Ühendkuningriik võivad omavahel sõlmida muid kahepoolseid lepinguid, mis on kaubandus- ja koostöölepingu lisalepingud, ning sellised lisalepingud on kaubandus- ja koostöölepinguga reguleeritud üldiste kahepoolsete suhete lahutamatu osa ja moodustavad osa üldisest raamistikust¹⁴. Seepärast peaksid eespool nimetatud meetmed hõlmama ka selliseid lisalepinguid.

Samuti peaks liidul olema võimalik võtta asjakohaseid meetmeid juhul, kui lepingute kohast siduvat vaidluste lahendamist ei ole võimalik tulemuslikult kasutada, sest Ühendkuningriik ei tee selle võimaldamiseks koostööd.

Oma otsuses kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimise kohta („nõukogu otsus“)¹⁵ volitas nõukogu komisjoni võtma liidu nimel vastu enamiku eespool nimetatud meetmetest, kuni jõustub „meetmete võtmist reguleeriv eriõigusakt“¹⁶.

⁹ Kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 411. Neid meetmeid saab vastu võtta ja kohaldada, välja arvatud juhul, kui teine pool taotleb vahekohtu moodustamist, et kontrollida, kas meetmed on kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud tingimustega.

¹⁰ Kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 411.

¹¹ Väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolli artikkel 16.

¹² Kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 773.

¹³ Artikkel 34, artikli 434 lõige 4, artikli 435 lõige 12, artiklid 457, 501 ja 506.

¹⁴ Kaubandus- ja koostöölepingu artikkel 2. Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitlev leping (ELT L 149, 30.4.2021, lk 2540) on selline lisaleping.

¹⁵ Nõukogu otsus (EL) 2021/689.

¹⁶ Nõukogu otsuse artikkel 3.

Komisjon ja nõukogu leppisid samuti kokku ühisavalduses, mis tehti kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimise ajal ja milles on sätestatud, et ilma aluslepingutest tulenevat komisjoni algatusõigust piiramata „on komisjoni eesmärk esitada [...] konkreetne seadusandlik akt hiljemalt 31. märtsiks 2022“¹⁷.

Käesoleva seadusandliku ettepanekuga täidetakse see poliitiline kohustus. Kavandatava määrusega antakse komisjonile volitus eespool osutatud meetmeid olenevalt vajadusest vastu võtta ning muuta, peatada või kehtetuks tunnistada, kasutades rakendusakte. Kui meede seisneb mis tahes kõnealuses lepingus sätestatud kohustuse täitmise peatamises, laieneb volitus asjaomase lepingu kohaldamisalasse kuuluva kaubanduse, investeerimise või muu tegevuse suhtes asjakohaste piirangute kehtestamisele. Kavandatava määrusega tagatakse seega, et liit saab tegutseda õigeaegselt ja tulemuslikult, et kaitsta oma huve nii väljaastumislepingu kui ka kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Puuduvad pretsedendid liikmesriigi väljaastumist ja liidu partnerlust selle endise liikmesriigiga reguleerivate poliitikasätete kohta. Väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepinguga loodud süsteem on esimene omataoline ning eriti märkimisväärne on väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll, mis võimaldab Ühendkuningriigil osaleda Põhja-Iirimaa osas kaupade ühtsel turul.

Komisjonile nõukogu otsusega (eespool nimetatud kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimise kohta) antud volituse asemel soovitakse kohaldada kavandatavat määrust. Pärast kavandatava määruse vastuvõtmist esitab komisjon seega ettepaneku kõnealuse otsuse asjakohaste osade kehtetuks tunnistamiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Võttes arvesse nimetatud kahe lepingu laia kohaldamisala, võib olla vaja võtta meetmeid järgmistes liidu poliitikavaldkondades: ühine kalanduspoliitika, ühine transpordipoliitika, siseturupoliitika, teadus- ja arenduspoliitika, kosmosepoliitika ja ühine kaubanduspoliitika.

Kavandatav määrus on erinorm liidu õiguse valdkondlike sätete suhtes, niivõrd kui nendel sätetel on sama reguleerimisese. Kattuvusi võib esineda näiteks ühise kaubanduspoliitika¹⁸ või transpordipoliitika¹⁹ valdkonnas.

Võttes arvesse liidu poliitika iseärasusi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas, ei hõlma kavandatav määrus selle poliitikavaldkonna kohaldamisalasse kuuluvaid meetmeid.

Euratori teadus- ja koolitusprogrammide valdkonnas reguleeritakse meetmete vastuvõtmist eraldi seadusandliku ettepanekuga.

¹⁷ Komisjoni ja nõukogu avaldus kaubandus- ja koostöölepingu järelevalve ja rakendamise kohta, punkt 3.
¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 654/2014, milles käsitletakse liidu õiguste rakendamist rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade kohaldamisel ja jõustamisel ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3286/94, millega kehtestatakse ühenduse meetmed ühise kaubanduspoliitika vallas, et tagada rahvusvahelistest kaubanduseeskirjadest, eeskätt Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all kehtestatud eeskirjadest tulenevate ühenduse õiguste kasutamine (ELT L 189, 27.6.2014, lk 50).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/712, mis käsitleb konkurentsi kaitsmist lennutranspordisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 868/2004 (ELT L 123, 10.5.2019, lk 4).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) õiguslik alus, mis reguleerib valdkondi, kus võib olla vaja võtta ühepoolseid ja täitemeetmeid, nimelt:

- ELi toimimise lepingu artikkel 43 (kalandus);
- ELi toimimise lepingu artiklid 91 ja 100 (transport);
- ELi toimimise lepingu artiklid 173, 182, 188 ja 189 (liidu programmid);
- ELi toimimise lepingu artikkel 207 (ühine kaubanduspoliitika).

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kavandatava määrusega rakendatakse kaubandus- ja koostöölepingut ning väljaastumislepingut, mis mõlemad on ELi ainupädevusse kuuluvad lepingud. Kuna käesolevat eesmärki – kehtestada väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu kohast liidu õiguste kasutamist reguleerivad eeskirjad ja menetlused – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on eesmärki parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kavandatud algatuse raames vastu võetud meetmed mõjutavad siiski liikmesriike ja see õigustab komiteemenetluse kasutamist.

• Proportsionaalsus

Samamoodi – kui liidu kasutatavad õigused on sätestatud asjaomastes lepingutes, ei lähe kavandatud meetmed kaugemale sellest, mis on rangelt vajalik, et saavutada eesmärk kasutada kõnealuseid õigusi kiirelt ja tulemuslikult. Lisaks tagavad väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu alusel ühepoolsete ja täitemeetmete vastuvõtmise suhtes kohaldatavad tingimused, et need meetmed piirduvad sellega, mis on rangelt vajalik lepingus sätestatud konkreetsete eesmärkide saavutamiseks.

• Vahendi valik

Määruse vorm on taotletava eesmärgi (kehtestada üldpõhimõtted ja ühetaolised tingimused liidu olemasolevate õiguste kasutamiseks väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu või lisalepingute rakendamisel ja täitmise tagamisel) jaoks kõige sobivam.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Ei kohaldata

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Algatus on laadilt menetluslik ja institutsiooniline.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindangut ei koostatud alljärgnevatel põhjustel.

1. Komisjonil puuduvad poliitikavalikud, sest a) kavandatava ettepanekuga korraldatakse seda, kuidas võtta liidus meetmeid, mis on kahes rahvusvahelises lepingus juba kokku lepitud ja mille puhul ei ole valikuvabadust, ning b) komisjon on võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ees kohustuse esitada kõnealuse õigusakti ettepanek teatavaks kuupäevaks.
2. Õigusakti menetluslikku laadi arvestades ei ole oodata otsest tuvastatavat mõju.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Kavandatava määruse alusel võetavad meetmed kujutavad endast põhiõiguste harta alusel liidu õiguspärase tegevust. Nimetatud tegevus on õiguspärane, sest see on kooskõlas nõuetega, mille kohaselt peab meetme võtma pädev asutus, see peab põhinema nõuetekohasel õiguslikul alusel, taotlema õiguspärase eesmärgi, nimelt eespool nimetatud lepingutest tulenevate liidu õiguste kasutamist, ning olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kavandatava määruse rakendamise läbivaatamine on ette nähtud viie aasta jooksul alates määruse jõustumisest. See ajavahemik on kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikli 776 kohase ühise läbivaatamisega, milles osalevad mõlemad pooled.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 sätestatakse kavandatava määruse reguleerimisese, nimelt eesmärk kehtestada eeskirjad ja menetlused, millega tagatakse, et liit kasutab väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu täitmise tagamisel ning rakendamisel oma õigusi tulemuslikult ja õigeaegselt.

Neid õigusi võib kasutada kõnealuse artikli teises lõigus loetletud meetmete abil kooskõlas artiklis 2 sätestatud eeskirjadega ja artiklis 3 sätestatud komiteemenetlusega. Eelkõige peavad meetmed piirduma sellega, mis on vajalik nende eesmärgi saavutamiseks, nagu on ette nähtud väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu asjakohastes sätetes.

Artiklis 4 kinnitatakse, et kavandatav määrus on laadilt erinorm. Artiklis 5 sätestatakse, et komisjon vaatab käesoleva määruse läbi viie aasta jooksul alates selle jõustumisest, et teha kindlaks, kas see täidab jätkuvalt oma eesmärgi.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise eeskirjad Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikleid 43, 91, 100, 173, 182, 188, 189 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²⁰,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) 30. jaanuaril 2020 sõlmis nõukogu Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu²² („väljaastumisleping“). Leping jõustus 1. veebruaril 2020.
- (2) 29. aprillil 2021 sõlmis nõukogu liidu nimel ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu²³ („kaubandus- ja koostööleping“). Kaubandus- ja koostöölepingut hakati kohaldama ajutiselt alates 1. jaanuarist 2021 ja see jõustus 1. mail 2021.
- (3) Nii väljaastumislepingus kui ka kaubandus- ja koostöölepingus on sätestatud, et pool võib konkreetsetel juhtudel ning lepingus sätestatud tingimustel ja menetlusega võtta teatavaid meetmeid. Need meetmed võivad hõlmata teatavate asjaomasest lepingust tulenevate kohustuste peatamist.

²⁰ ELT C , , lk .

²¹ ELT C , , lk .

²² ELT L 29, 31.1.2020, lk 7.

²³ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10.

- (4) Liit ja Ühendkuningriik võivad omavahel sõlmida muid kahepoolseid lepinguid, mis on kaubandus- ja koostöölepingu lisalepingud, ning sellised lisalepingud on kaubandus- ja koostöölepinguga reguleeritud üldiste kahepoolsete suhete lahutamatu osa ja moodustavad osa üldisest raamistikust.
- (5) Kui liidul peaks väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel tekkima vajadus oma õigusi kasutada, peaks tal olema võimalik kasutada tema käsutuses olevaid vahendeid kiiresti, proportsionaalselt, tulemuslikult ja paindlikult, kaasates samas igati liikmesriike. Samuti peaks liidul olema võimalik võtta asjakohaseid meetmeid juhul, kui nende lepingute kohast siduvat vaidluste lahendamist ei ole võimalik tulemuslikult kasutada, kuna Ühendkuningriik ei tee selle võimaldamiseks koostööd. Seetõttu on vaja kehtestada kõnealuste meetmete vastuvõtmist reguleerivad eeskirjad ja menetlused.
- (6) Käesolevas määruses sätestatud eeskirjad ja menetlused peaksid olema esimuslikud selliste Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel vastu võetud liidu õiguse sätete suhtes, millel on sama reguleerimisese.
- (7) Selleks et käesolev määrus täidaks jätkuvalt oma eesmärgi, peaks komisjon viie aasta jooksul alates määruse jõustumisest vaatama läbi selle kohaldamisala ja rakendamise ning esitama oma järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.
- (8) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused ning eelkõige selleks, et tagada väljaastumislepingust ning kaubandus- ja koostöölepingust tulenevate liidu õiguste kiire, tulemuslik ja paindlik kasutamine, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused eespool nimetatud meetmete vastuvõtmiseks ja vajaduse korral selliste meetmete vastuvõtmiseks, millega piiratakse kaubandust või muud tegevust. Need volitused peaksid laienema ka vastuvõetud meetmete muutmisele, peatamisele ja kehtetuks tunnistamisele. Neid tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁴. Arvestades, et kavandatud meetmed hõlmavad üldaktide vastuvõtmist ja et enamik kavandatud meetmetest on seotud kõnealuse määruse artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud valdkondadega, tuleks nende meetmete vastuvõtmiseks kasutada kontrollimenetlust. Komisjon peaks võtma vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, kui selleks on nõuetekohaselt põhjendatud olukorras tungiv kiireloomuline vajadus, et kaitsta asjakohaselt liidu huve.
- (9) Kuna käesoleva määruse eesmärki – kehtestada väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu kohaste liidu õiguste kasutamist reguleerivad eeskirjad ja menetlused ning anda komisjonile volitused võtta vastu vajalikke meetmeid, sealhulgas vajaduse korral viimati nimetatud lepingu kohaldamisalas piiranguid kaubanduse, investeerimise või muu tegevuse suhtes – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on eesmärki parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kuna kaubandus- ja koostöölepingu ning väljaastumislepingu pool on ainult liit, saab nende lepingute suhtes rahvusvahelise

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

õiguse tasandil meetmeid võtta ainult liit. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad ja menetlused, millega tagatakse, et liit kasutab Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu („väljaastumisleping“), ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu („kaubandus- ja koostööleping“) ning kaubandus- ja koostöölepingu lisalepingute täitmise tagamisel ning rakendamisel oma õigusi tulemuslikult ja õigeaegselt.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste liidu poolt vastu võetud meetmete suhtes (edaspidi „meetmed“):
 - (a) asjaomase toote või asjaomaste toodete sooduskohtlemise peatamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 34;
 - (b) parandusmeetmed ja kohustuste täitmise peatamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 374;
 - (c) tasakaalustavad meetmed ja vastumeetmed, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 411;
 - (d) Ühendkuningriigi lennuettevõtjatele lennutegevusloa andmisest keeldumine, selle tühistamine, peatamine, piiramine ja sellele tingimuste seadmine, samuti kõnealuste lennuettevõtjate tegevuse keelamine, peatamine või piiramine või sellele tingimuste seadmine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikli 434 lõikes 4 ja artikli 435 lõikes 12;
 - (e) aktsepteerimiskohustuste peatamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 457;
 - (f) parandusmeetmed, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 469;
 - (g) kompensatsioonimeetmed ja kohustuste täitmise peatamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 501;
 - (h) parandusmeetmed ja kohustuste täitmise peatamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 506;
 - (i) Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel vastu võetud ühe või mitme liidu programmi või meetme või selle osa suhtes I protokolliga kohaldamise peatamine või lõpetamine, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artiklitega 718 ja 719;

- (j) ajutise hüvitise pakkumine või vastuvõtmine või kohustuste peatamine kaubandus- ja koostöölepingu artikli 749 kohasest vahekohtu või eksperdikomisjoni menetlusest tuleneva otsuse täitmise kontekstis;
- (k) kaitsemeetmed ja tasakaalustavad meetmed, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 773;
- (l) kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamisalasse kuuluvat kaubandust, investeerimist või muud tegevust piiravad meetmed, kui otsuse langetamine ei ole võimalik, sest Ühendkuningriik ei astu samme, mis on vajalikud kõnealuse lepingu või väljaastumislepingu kohase vaidluste lahendamise menetluse toimimiseks, sealhulgas lükates menetlust põhjendamatult edasi nii, et see võrdub põhimõtteliselt koostööst keeldumisega;
- (m) väljaastumislepingu artikli 178 kohaste kohustuste täitmise peatamine vahekohtu otsuse täitmise kontekstis;
- (n) parandusmeetmed, nagu on ette nähtud väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikliga 13;
- (o) kaitsemeetmed ja tasakaalustavad meetmed, nagu on ette nähtud väljaastumislepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikliga 16.

Artikkel 2 *Liidu õiguste kasutamine*

1. Komisjon on volitatud rakendusaktide abil
 - (a) võtma vastu käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmeid ja
 - (b) kui meede seisneb mis tahes artikli 1 lõikes 1 osutatud lepingus sätestatud kohustuse täitmise peatamises, kehtestama asjaomase lepingu kohaldamisalas kaubanduse, investeerimise või muu tegevuse suhtes piiranguid, mida peatatud kohustus muidu takistaks.

Vajaduse korral täpsustatakse vastuvõetud meetmete kestus kõnealustes rakendusaktides.
2. Lõike 1 kohaselt vastu võetavad meetmed määratakse kindlaks järgmiste kriteeriumide alusel ja võttes arvesse olemasolevat teavet ning liidu üldiseid huve:
 - (a) meetme tõhusus selle tagamisel, et Ühendkuningriik täidaks artikli 1 lõikes 1 osutatud lepinguid;
 - (b) meetme potentsiaal aidata liidus paiknevaid ettevõtjaid, kelle jaoks Ühendkuningriigi meetmed on kahjulikud;
 - (c) alternatiivsete tarneallikate kättesaadavus vaatlusaluste kaupade või teenuste puhul, et hoida ära või muuta võimalikult väikseks negatiivne mõju järgmise etapi tööstusharude, avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate või lõpptarbijate jaoks liidus;

- (d) ebaproportsionaalsete halduskulude ja -koormuse ärahoidmine meetmete rakendamisel;
 - (e) mis tahes konkreetne kriteerium, mis võib olla artikli 1 lõikes 1 osutatud lepingutega artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmete puhul kehtestatud.
3. Komisjon on volitatud artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmeid rakendusaktide abil muutma, peatama või kehtetuks tunnistama. Vajaduse korral täpsustatakse peatamise kestus kõnealustes rakendusaktides.
 4. Kui küsimus valmistab ühele või mitmele liikmesriigile erilist muret, võib asjaomane liikmesriik või võivad asjaomased liikmesriigid taotleda komisjonilt artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmete võtmist. Kui komisjon ei reageeri sellele taotlusele positiivselt, teatab ta nõukogule õigeaegselt selle põhjustest.
 5. Kui käesoleva määruse artikli 1 lõike 2 punktis c osutatud tasakaalustavate meetmete kestus on pikem kui üks aasta, võivad üks või mitu liikmesriiki püsivate märkimisväärsede erinevuste tõttu taotleda komisjonilt kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 411 ette nähtud läbivaatamisklausli käivitamist. Komisjon vaatab selle taotluse aegsasti läbi ja asjakohasel juhul kaalub vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu sätetele partnerlusnõukogu kaasamist küsimuse käsitlemisesse. Kui komisjon ei reageeri sellele taotlusele positiivselt, teatab ta nõukogule õigeaegselt selle põhjustest.
 6. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 3 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 3 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
 7. Nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu võtab komisjon kooskõlas artikli 3 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.

Artikkel 3 *Komiteemenetlus*

1. Komisjoni abistab Ühendkuningriigi komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

Artikkel 4 *Seos muude liidu õiguse sätetega*

Käesolevat määrust kohaldatakse olenemata muudest Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel vastu võetud liidu õiguse sätetest, millel on sama reguleerimisese.

Artikkel 5
Läbivaatamine

Hiljemalt [väljaannete talitus: sisestada kuupäev, mis saabub viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta.

Artikkel 6
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja